

Forslag til undervisningsplan for
emnet sundheds- og
seksualundervisning og familie-
kundskab på kristne skoler

Revideret 2020

af Torben Mathiesen

Forslag til undervisningsplan for emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab på kristne skoler

Revideret 2020

af Torben Mathiesen

Forslag til undervisningsplan for emnet sundheds- og seksualundervisning og familie kundskab på kristne skoler

Forfatter: Torben Mathiesen

1. udgave, 1. oplag 2020

Copyright: FKF

Grafisk opsætning: Nygaard Grafisk

Udgivet af: Kristent Pædagogisk Forlag

Bytorvet 7, 1. th., 8722 Hedensted, tlf: 97 35 20 99

fkf@kristne-friskoler.dk, www.kristne-friskoler.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	5
SSF-faget på en kristen skole	5
Forholdet til folkeskolen og Fælles Mål	6
1. Undervisningsplan.....	8
Fagsyn.....	9
Formål for emnet.....	9
Slutmål for emnet.....	9
Delmål	10
Læseplan.....	12
2. Undervisningsvejledning.....	19
Indledning.....	19
Klasseundervisning og intimitet.....	19
Samarbejde med hjemmet.....	20
Kristen seksualetik	20
Gruppearbejde	20
Kønsopdelt undervisning	21
Gæstelærere	21
Ansvarsfordeling.....	22
Emneundervisning	22
Billedmaterialer	22
Bilag.....	23
Bilag 1: Sammenligning af formål.....	23
Bilag 2: Liste over supplerende materialer til undervisningen.....	24
Bilag 3: Uddrag af "Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.".....	25

Indledning

SSF-faget på en kristen skole

Lovgivningsmæssig ramme

På baggrund af grundloven og friskoleloven har frie grundskoler mulighed for at udarbejde egne læseplaner. Det hedder blandt andet således i de to love:

Grundlovens § 76

Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen.

Friskolelovens § 1

Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) kan inden for rammerne af denne lov og lovgivningen i øvrigt give undervisning, der stemmer med skolernes egen overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit, hvilke elever de vil have på skolerne.

Stk. 2. Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin.

Undervisningsplanens sigte

Denne undervisningsplan indeholder anvisninger på, hvordan sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab kan gribes an på en kristen skole, således at undervisningen både stemmer overens

med skolernes egen overbevisning og sikrer, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningsplanen viser, hvordan emner kan fordeles på forskellige klassetrin.

Opsummering af formålet med undervisningen

Formålet med undervisningen er, at eleverne opfatter sig som hele Gudskabte mennesker, hvor eleverne får indsigt i sundhed, seksualitet og familieliv og kan sætte disse i forhold til det kristne livs- og menneskesyn. Undervisningen skal støtte den enkelte i udviklingen af egen identitet og give forudsætninger for kritisk stillingtagen og ansvarsfulde og hensynsfulde handlinger, hvad angår sundhed, seksualitet og familieliv.

Den fulde formålsformulering er beskrevet i selve læseplanen.

Ansvaret for undervisningen

Skolens ledelse har det overordnede ansvar for undervisningen. Det praktiske ansvar kan uddelegeres, fx til særlige ressourcepersoner (evt. en SSF-vejleder) eller klasselæreren. Denne har herefter ansvaret for planlægningen i samarbejde med eventuelle andre lærere. Undervisningen kan placeres i flere fag: dansk, kristendom, biologi, samfundsfag og idræt. Man kan desuden arbejde med relevante emner (fx emnet: ”Respekt for egen og andres krop”).

Undervisningens omfang

Undervisningen foregår på alle klassetrin. Et bestemt timetal fastlægges ikke, men ved planlægningen af det kommende skoleår, kan det dels beskrives, hvordan emner fra SSF-faget kan indgå i øvrig undervisning, dels kan der fastlægges fx 3-4 timer, som særligt fokuserer på emner fra SSF-faget. Begge tilgange skrives ind i årsplanerne.

Undervisningens indhold

I de yngre klasser knyttes så vidt muligt an til konkrete situationer, fx barnefødsel i familien. I de ældre klasser gøres perspektivet mere generelt. Undervisningen knytter an til menneskerettighederne, og der lægges vægt på, at eleverne diskuterer, reflekterer og tager kritisk stilling til indholdet. Der lægges op til en bred anvendelse af forskellige typer af undervisningsmaterialer.

Forholdet til folkeskolen og Fælles Mål

Folkeskolens obligatoriske emne hedder ”Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab”. Det kristent-etiske synspunkt på SSF-faget er grundlæggende forskelligt fra den gængse etik i folkeskolen, hvorfor emnet i denne læseplan tager et anderledes afsæt.

SSF-faget er et vigtigt emne, som en kristen skole er forpligtet på at give undervisning i, også i lyset af, at mange børn og unge fra kristne hjem oplever et stort spændingsfelt mellem de normer, de møder i samfundet - både gennem medierne og mødet med mennesker med andre livssyn end det kristne – og de kristne værdier.

Særligt seksualundervisningen er et spændende, men også vanskeligt, emne at undervise i, da emnet er af personlig karakter for den enkelte elev – og for underviseren. Derfor skal der udvises stor opmærksomhed over for den enkelte elevs nærhedszone og blufærdighed. På den anden side er det også vigtigt, at læreren møder eleverne i deres verden tæt på de problemstillinger, som er aktuelle for dem, samt indgår i dialog med det enkelte hjem med henblik på at synliggøre, hvordan skolen underviser i emnet.

Flere fag inddrages i seksualundervisningen: Fx er ”Menneskets udvikling og reproduktion fra undfangelse til død” omtalt i Fælles Mål for *biologi*, ligesom mange andre emner om krop og sundhed er beskrevet. I FKF’s vejledende læseplan for *kristendomskundskab* beskrives på 6. klassetrin under ”Livsfilosofi og etik” emner om ”Familieliv” og ”Kropsidealer og seksualitet”, og på 9. klassetrin er der under ”Livsfilosofi og etik” emner om ”Bibelske perspektiver på mand og kvinde” og ”Bibelske perspektiver på abort”.

Ifølge ”Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.” (LBK nr. 30 af 12/01/2018) skal skolen fastsætte slutmål for folkeskolens obligatoriske emner. § 1 a stk. 2 bekendtgør, at skolen skal udarbejde undervisningsplaner. I denne undervisningsplan fastlægges, udover slutmålene, også delmål efter 3. og 6. klassetrin.

Hedensted, maj 2020

Torben Mathiesen
Konsulent
Foreningen af Kristne Friskoler
Bytorvet 7, 1.th.
8722 Hedensted
www.kristne-friskoler.dk
Mail: fkf@kristne-friskoler.dk
Tlf. 97352099

1. Undervisningsplan

Fagsyn

Der undervises i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab på 0.-9. klassetrin.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- sundhed
- seksualitet
- familieliv

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at delmål og slutmål opfyldes.

Undervisningen bygger på overbevisningen om, at

- Gud har skabt mennesket i sit billede
- ethvert menneske, uanset køn, alder, seksuel orientering og etnicitet, er elsket af Gud
- menneskelivet begynder ved undfangelsen og afsluttes ved døden
- Gud har skabt mennesket som mand og kvinde
- familien er den grundlæggende sociale enhed, som Gud har sat mennesket ind i
- seksualiteten, både fysisk og psykisk, er en gave og en del af Guds gode skabelse af mennesket

Desuden tager undervisningen afsæt i erkendelsen af, at

- seksualitet bør ses i sammenhæng med følelser, kærlighed og familieliv
- den bibelske ramme for det seksuelle samliv er ægteskabet mellem mand og kvinde, men samtidig skal undervisningen ikke ensidigt tage afsæt i den kristne etik, men også i den virkelighed, som seksualiteten udfoldes i
- kristen etik er båret af budet om at elske sin næste. Det indebærer omsorg for alle, også dem der ikke lever efter en kristen etik
- de to køn komplementerer hinanden, men kønsroller er foranderlige
- der findes forskellige opfattelser af og syn på køn og seksualitet

Formål for emnet¹

Formålet med undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er, at eleverne tilegner sig indsigt i faktuelle og værdimæssige forhold vedrørende sundhed, seksualitet og familieliv og kan reflektere over dem i forhold til menneskerettighederne og til det kristne livs- og menneskesyn og den etik, der knytter sig dertil.

Stk. 2. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får kendskab til egen krop og seksualitet. Undervisningen skal medvirke til udvikling af selvværd, livsglæde og respekt samt støtte den enkelte i udviklingen af egen identitet i samspil med andre.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan tage kritisk stilling og handle ansvarsfuldt og hensynsfuldt, hvad angår sundhed, seksualitet og familieliv.

Stk. 4. Undervisningen foregår i et samarbejde med forældrene.

Slutmål for emnet

Efter 9. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne gennem en fyldestgørende undervisning har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

sundhed

- fremme egen og andres sundhed og trivsel
- diskutere og redegøre for baggrund for og konsekvenser af udvalgte sundhedsproblemer
- analysere og vurdere sammenhængen mellem sundhed, forbrug og miljø
- beskrive og samtale om fysiske og psykiske faktorer og diskutere deres samspil og indvirkning på sundhed og seksualitet
- samtale om faktorer, der påvirker det fysiske og psykiske arbejdsmiljø

seksualitet

- forholde sig positivt til egen seksualitet
- vurdere, hvad der fremmer egen og andre unges seksuelle sundhed
- kende til og redegøre for biologiske og etiske sider ved menneskets udvikling, kroppen og dens funktioner samt seksualitet, herunder befrugtning, fosterudvikling og fødsel
- diskutere og forholde sig til forskellige udtryk for kærlighed: Venskab, forelskelse, kærester, forlovelse, ægteskab
- gøre rede for følelsers betydning og for forholdet mellem seksualitet, kærlighed og ansvar
- diskutere, hvordan negative konsekvenser af seksuallivet kan undgås
- forholde sig til præventionsmidler og seksuelt overførte sygdomme
- samtale om problemstillinger angående prævention og abort

¹ Se bilag 1 for sammenligning med formålet i Fælles Mål

familieliv

- forholde sig til forskellige familieformer
- diskutere og redegøre for den kristen-etiske ramme for familielivet i relation til kønsroller og familieplanlægning
- diskutere og forholde sig til kønsroller, som de kommer til udtryk i forskellige generationer og i medier
- samtale om følelsers og kærligheds betydning for familieliv
- gøre rede for betydningen af familien og andre sociale netværk for den enkelte og for fællesskabet

samt desuden at

- sammenligne forskellige former for livsstil, seksualetik og familieliv
- diskutere og forholde sig til de internationale erklæringer om menneskerettigheder, kende til historiske og internationale perspektiver på sundhed, seksualitet og familieliv og respektere det enkelte menneskes personlige valg af livsstil i denne kontekst
- diskutere og forholde sig til samfundets ligestilling af seksuelle minoriteter
- diskutere og tage stilling til forskellige ideologier bag kampagner og anden mediepåvirkning
- fremlægge og begrunde forslag til løsnings- og handlemuligheder i forhold til problemer omkring sundhed, seksualitet og familieliv

Delmål

Efter 3. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

sundhed

- give eksempler på forhold, der har betydning for deres egen og deres kammeraters sundhed, herunder mad, søvn, boligforhold
- fortælle om enkle, vigtige regler for sund levevis
- kende deres krop, kroppens reaktioner og kroppens sprog
- være bevidst om egne grænser

seksualitet

- vide, hvordan et barn bliver til
- kende til biologiske og holdningsmæssige sider ved menneskets krop og seksualitet
- kunne sætte grænser for intimitet og respektere andres grænser

familieliv

- kende til den kristen-etiske ramme for familielivet
- have forståelse for familien som en betydningsfuld base for livet
- kende til forskellige bolig- og familieformer

samt desuden at

- udtrykke tanker om og ønsker for dem selv og andre
- give forslag til, hvordan forhold af betydning for dem selv og andre kan blive bedre
- fortælle om, hvad der gør børn og voksne glade og kede af det

Efter 6. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

sundhed

- begrunde valg om forhold, der har betydning for egen og andres sundhed
- beskrive eksempler på den daglige livsstils betydning for sundheden, herunder kost og motion og forholdet til alkohol, rygning og euforiserende stoffer
- give eksempler på, hvordan levevilkår kan påvirke sundhed
- samtale om drenge- og pigeroller
- samtale om forskellige sociale netværk, som børn og voksne kan indgå i

seksualitet

- samtale om og redegøre for fysiske og psykiske forandringer i forbindelse med puberteten, som hormoner og menstruation
- forstå befrugtning, fosterudvikling og fødsel
- samtale om og forholde sig til forskellige følelsesmæssige udtryk som venskab og forelskelse
- tage hensyn til forskellighed i følelsesmæssige udtryk og modenhed
- samtale om og have kendskab til forskellige former for seksualitet

familieliv

- samtale om og redegøre for den kristen-etiske ramme for familielivet
- vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i familieliv samt i sociale netværk
- samtale om betydningen af nære sociale relationer

samt desuden at

- have kendskab til FN's menneskerettighedskonventioner
- aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner
- samtale om, og diskutere drømme om, det gode liv

Læseplan

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er et timeløst emne, hvilket er en udfordring i forhold til en traditionel opdelt fagplan. Nogle emner er naturlige at placere i biologiundervisningen eller i natur/teknik, mens andre emner er oplagte at behandle i dansk, kristendom, samfundsfag eller idræt. På trods af denne udfordring skal et samlet undervisningstilbud i det obligatoriske emne fastholdes, så fx ”det fysiske” ikke adskilles fra ”det psykiske og etiske”. En mulighed er at fastsætte en temauge, fx i tilknytning til den kommunale ”Uge Sex”. Det vil gøre det muligt at samle undervisningen og på den måde gøre den mere synlig for eleverne.

Undervisningen skal ses i et biologisk, et samfundsmæssigt og et kristent-etisk perspektiv. Derfor skal det overvejes, hvordan undervisningen fremstår som et samlet emne, så den fysiologiske side ikke behandles i natur/teknik og biologi, mens etiske dimensioner alene tages op i dansk og kristendom. Men perspektiverne skal vægtes i forhold til indholdet i de forskellige fag.

Seksualundervisning kan være et udfordrende emne at undervise i, da emnet er af personlig karakter for den enkelte elev. Derfor skal der udvises stor opmærksomhed over for hver enkelt elevs nærhedszone og blufærdighed. Desuden kan det overvejes, hvorvidt eleverne hele tiden skal undervises samlet, eller om enkelte forløb med fordel kan gennemføres kønsopdelt, hvor underviseren er af samme køn. Det kan befordre en større åbenhed.

Et vigtigt princip i undervisningen er at begynde med at udfolde det positive i Guds skaberværk. Dernæst skal problemer og udfordringer belyses. I praksis kan det fx betyde, at der undervises i graviditet og fødsel, før der undervises i abort, i undfangelse før prævention, i seksuallivet før porno og i familien før skilsmissem/bruddet.

Sprogbrug skal ofres opmærksomhed, da et fagsprog kan være tungt, mens et friskt og ungdommeligt sprog kan virke forfladigende. Derfor kan det være vanskeligt at tage udgangspunkt i enkelte elevers sprogbrug. De ”frimodige” elever skal ikke styre begrebsdannelsen og sprogbrugen. Anvend derfor dagligdags termer så vidt, som det er muligt. Desuden skal det overvejes, om sprogbrugen kan forenkles i de første skoleår, så undervisningen ikke er medvirkende til, at børnenes sprog bliver ublufærdigt.

Læseplanen indeholder forslag til, hvornår et emne bør tages op på baggrund af elevernes udvikling og modenhed. Undervisningen skal naturligvis også indrettes efter den enkelte klasses spørgsmål og interesse, så aktuelle overvejelser bliver diskuteret, og mulige anvisninger formidles. Det kan gøre undervisningen vedkommende og aktuel. Der skal desuden tages hensyn til både de elever, som kommer fra hjem med en kristen seksualetik, og de, som ikke gør.

Den enkelte lærer bedømmer, når særlige forhold kan begrunde, at delemner behandles på et andet klassetrin end det foreslåede. Det er fx vigtigt at forholde sig til emner, som pludselig bliver interessante for en gruppe af elever. I den forbindelse er børnenes brug af sociale medier også en faktor, der skal medregnes. Det er dog også en overvejelse værd, om et emne kan tages op for tidligt i forhold til den øvrige elevgruppe, så det vækker følelser og interesser hos disse elever, før de er modne til det.

1. forløb: 0.-3. klasse

På dette trin tages udgangspunkt i barnet selv og dets familie. Børnene bør i en tidlig alder få en forståelse af, hvordan deres krop er sammensat og fungerer. Emnet ”Min familie” skal have god plads, så familien i praksis anerkendes som et vigtigt fundament for livet. Det er vigtigt også at forholde sig til dødsfald og skilsmisse, da det er noget, som rammer nogle elever. Det vil være naturligt at tage emnerne op, når børnene selv fortæller om oplevelser i familien, fx fødsel, sygdom eller dødsfald.

Selvom temaet omkring pornografi først tages op i 4.-5. klasse bringes temaet op på forældremøder allerede i 2.-3. klasse. Forældrene opfordres til at skabe trygge rammer omkring brug af computere og mobiltelefon i hjemmet, fx ved at bruge computere i fællesrum, installere pornofiltre og have en overvejet praksis omkring udlevering og brug af mobiltelefon.

Forslag til indhold på de enkelte klassetrin:

0. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Forslag til fag og emner i spil	Forslag til aktiviteter
Mig og min krop	Se værdi i forskellige kroppe og blive glad for egen krop	Sprog Krop og bevægelse	Undervisningsmateriale til 0. klasse fra www.jegerkøn.dk (Mig og min krop) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk https://determinkrop.dk/ Lege og øvelser fra Dansk Skoleidræt www.saetskolenibevaegelse.dk
Hygiejne	Lære basale ting om egen hygiejne	Krop og bevægelse	
Min familie	Forholde sig til egen familie	Sprog Kreative og musiske udtryksformer	Lave udstilling med fotos eller tegninger af egne familier
Forskellige familieformer	Forholde sig til forskellige familieformer	Sprog Engagement og fællesskab	Undervisningsmateriale til 0. klasse fra www.jegerkøn.dk (Familieliv) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Hvor kommer jeg fra?	Have viden om forplantning og sprog for det seksuelle samliv	Sprog	Undervisningsmateriale til 0. klasse fra www.jegerkøn.dk (Hvor kommer jeg fra) Bog: ”Hvor kommer jeg fra”, LogosMedia 2019

1. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Forslag til fag	Forslag til aktiviteter
Følelser	Lære om forskellige følelser og vores samspil med andre	Dansk	Undervisningsmateriale til 1. klasse fra www.jegerkøn.dk (Følelser) Kortfilm: "Lille mand, lille mand" fra www.filmstriben.dk Dig og mig og Quick" fra Lions Quest Danmark
Krop	Lytte til egen krop og dens reaktioner	Natur/teknik Idræt	Lege og øvelser fra Dansk Skoleidræt www.saetskolenibevagelse.dk Tema om krop på www.dr.dk/skole
Skabt som mand og kvinde	Skabe bevidsthed om egen kønsidentitet	Dansk Klassens tid	Undervisningsmateriale til 1. klasse fra www.jegerkøn.dk (Skabt som mand og kvinde) "Pippi Langstrømpe" af A. Lindgren "Vitello får en klam kæreste" af Kim Fupz Aakeson Inspiration og øvelser på www.amnesty.dk/undervisning
Adoptions- og plejebørn	Skabe forståelse for børn med forskellig baggrund og forhold		
Handicappede børn	Skabe forståelse for handicappede børn		

2. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Personlige grænser	Arbejde med personlige grænser og lære at værne om egne grænser	Dansk	Undervisningsmateriale til 2. klasse Fra www.jegerkøn.dk (Grænser) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Kropsideal	Udforske samspillet mellem krop, normer og trivsel Skabe sunde værdier for egen krop	Dansk Idræt Natur/teknik	Undervisningsmateriale til 2. klasse fra www.jegerkøn.dk (Kropsideal) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk

3. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Familieliv	Udforske forskellige familieformer	Dansk	Undervisningsmateriale til 3. klasse Fra www.jegerkøn.dk (Familieliv)
Skabt som mand og kvinde	Reflektere over de roller, som drenge og piger indgår i	Dansk Klassens tid	Undervisningsmateriale til 3. klasse fra www.jegerkøn.dk (Skabt som mand og kvinde) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Børns vilkår og rettigheder i samfundet (jf. FN's børnekonvention)	Have kendskab til Børnekonventionen Forklare begreberne "ligeværd" og "diskrimination"	Dansk Historie	Inspiration og øvelser på www.amnesty.dk/undervisning Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk

2. forløb: 4.-6. klasse

På dette trin gennemføres der præpubertetsundervisning i slutningen af 4. klasse, specielt er undervisning om menstruation vigtig. Undervisningen kan gennemføres med hele klassen. Klassen kan dog deles op i drenge/piger, hvis dette skønnes at være en bedre løsning.

I forbindelse med undervisning om intimitet bør læreren være opmærksom på tegn på incest og misbrug.

I 5. klasse tages emnet pubertet og kroppens forandringer op. Nænsomhed er vigtig, da kroppens forandringer kan medføre et negativt selvbillede.

Forelskelse og varme følelser for andre bliver vigtig for nogle elever i puberteten, men der skal tages hensyn til forskelligheden.

Sundhedsplejersken kan inddrages i 5. klasse. Emnerne aftales på forhånd, og læreren er til stede for at kunne følge op på undervisningen.

Forslag til indhold på de enkelte klassetrin:

4. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Mig og min krop - kropsglæde - pubertet	Få positivt forhold til egen krop Forberedelse på fysiske og psykiske forandringer i puberteten	Natur/teknik Ildræt	Undervisningsmateriale til 4. klasse fra www.jegerkøn.dk (Mig og min krop) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Hæftet "At være pige" fra Libresse kan uddeles
Grænser - privatzone - overgreb - pædofili - porno	Have viden om lovgivning og rettigheder i forhold til egne og andres grænser	Dansk Klassens tid	Undervisningsmateriale til 4. klasse fra www.jegerkøn.dk (Grænser) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Dig og mig og Quick fra Lions Quest Danmark
Følelser - forelskelse - kærester	Have sprog for følelser og vide, hvad der gør børn og voksne kede af det	Dansk Billedkunst Musik	Tekster, billeder og musik efter lærerens valg: - Højtlesning og egen læsning af historier om kærester og forelskelse - Lave interviews med voksne om, hvordan det var med kærester og forelskelse, da de var børn eller teenagere - Se korte børnefilm om kærester og forelskelse - Lytte til musik om kærlighed, fx fra MGP - Se og tale om kunst, der handler om kærlighed og forelskelse

5. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Køn, krop og seksualitet - heteroseksualitet - homoseksualitet - transkønnethed	Reflektere over forskellige personlighedstyper Introduktion til homoseksualitet og transkønnethed	Dansk Natur/teknik	Undervisningsmateriale til 5. klasse fra www.jegerkøn.dk (Skabt som mand og kvinde) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Hæftet "Pige & Dreng" fra Libresse kan uddeles
Kropsideal	Forholde sig til begrebet "den perfekte krop" før og nu	Dansk	Undervisningsmateriale til 5. klasse fra www.jegerkøn.dk (Kropsideal) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Følelser	Forholde sig til de følelsesmæssige forandringer i puberteten	Dansk	Undervisningsmateriale til 5. klasse fra www.jegerkøn.dk (Følelser) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Tekster, billeder og musik til danskundervisningen efter lærerens valg
Venskaber	Viden om venskabers og fællesskabers fundamentale betydning	Dansk	Tekster, billeder og musik til danskundervisningen efter lærerens valg

6. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Familieliv	Forståelse for ægteskabet som pagt, forskellige familier og livet som skilsmissebarn	Dansk Kristendom Historie	Undervisningsmateriale til 6. klasse fra www.jegerkøn.dk (Familieliv) Læse faglige og skønlitterære tekster om familier i et nutidigt og/eller historisk perspektiv
Kroppens udvikling - Forandringer i puberteten - Kvindens kønsorganer - Ægcellen - Menstruation - Mandens kønsorganer - Sædcellen - Hygiejne og almindelig renlighed - Onani	Have grundlæggende viden om den menneskelige anatomi og forplantning	Natur/teknik	Besøg af sundhedsplejersken Klasselæreren er til stede og kan følge op på undervisningen Undervisningsmateriale til 6. klasse fra www.jegerkøn.dk (Mig og min krop) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Sex - Seksualetik - Prævention - Alternativ befrugtning	Forholde sig til seksualitet som en Guds gave. Forholde sig til seksuel debut og reflektere over rammen for sex Have grundlæggende viden om prævention og alternativ befrugtning	Dansk Kristendom Natur/teknik	Undervisningsmateriale til 6. klasse fra www.jegerkøn.dk (Hvor kommer jeg fra) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Grænser - Overgreb - Pædofili - Porno - Opførsel på de sociale netværk	Kende og værne om egne og andres grænser Forholde sig til sociale medier	Dansk Kristendom	Undervisningsmateriale til 6. klasse fra www.jegerkøn.dk (Grænser) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Bog og lærervejledning til "Kend din kropspolitik" www.sciencemuseerne.dk

3. forløb: 7.-9. klasse

På dette trin følges der op på den tidligere gennemførte undervisning.

I 7. klasse gentages og udvides en del af emnerne fra 6. klasse, og der kan igen gøres brug af sundhedsplejersken. I 8.-9. klasse er det især vigtigt at sætte fokus på forskellige etiske spørgsmål og problemstillinger. Det er vigtigt, at eleverne præsenteres for seksualiteten som noget positivt og forstår sammenhængen mellem det fysiske og det relationelle. Samtidig er det vigtigt at fremhæve de grænser og det ansvar, der er forbundet med seksualiteten.

7. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
Følelser <ul style="list-style-type: none"> - Identitetsdannelse, selvstændighed, gruppepres - Forelskelse og kærlighed, kærester - Kønsidentitet og kønsroller 	Forholde sig positivt til egen seksualitet Forholde sig til forskellige udtryk for kærlighed	Dansk Klassens tid Biologi	Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Kærester – en spændende prøvetid + Bløde mænd og rå piger) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk Tekster, billeder og musik til danskundervisningen efter lærerens valg
Kroppens udvikling <ul style="list-style-type: none"> - Kvindens cyklus - Psykiske og fysiske symptomer omkring menstruation, normale forløb, afvigelser - Kvindens og mandens følelsesmæssige svingninger - Hormoner, fx hypofysens hormoner, mandlige og kvindelige kønshormoner - Vækst og sekundære køns karakterer hos de to køn 	Gøre rede for følelsers betydning Kende til og redegøre for biologiske sider ved menneskets udvikling, kroppen og dens funktioner samt seksualitet, herunder befrugtning, fosterudvikling og fødsel	Biologi	Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Pubertet – en ekstrem forvandling) Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Sex <ul style="list-style-type: none"> - Samleje, befrugtning, fosterudvikling, fødsel - Prævention: Omtale af de vigtigste metoder og undervisning i deres sikkerhed og ulemper Orientering om, hvor de erhveres - Kønssygdomme - Aids 	Forholde sig til de biologiske og etiske sider ved befrugtning, fosterudvikling og fødsel Forholde sig til præventionsmidler og seksuelt overførte sygdomme Kende til problemstillinger angående prævention	Biologi Dansk	Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk
Etiske spørgsmål <ul style="list-style-type: none"> - Diskrimination ift. køn og seksualitet - Køn og seksualitet i historisk perspektiv - Seksualitetens rammer - Introduktion til abortsspørgsmålet, spontan og prøveret abort 	Kende til de etiske problemstillinger ved abort	Kristendom Historie Dansk	www.rettentilmig.dk Temaer om sex, seksualitet og pornografi på www.danmarkshistorien.dk Tekster, billeder og musik til danskundervisningen efter lærerens valg
Sundhed <ul style="list-style-type: none"> - Alkohol, snus og rygning - Livsstilssygdomme - Sundt selvværd - Anoreksi, bullimi og cutting 	Fremme egen og andres sundhed	Biologi Dansk	

8.-9. klasse:

Emne	Mål med undervisningen	Fag/emner i spil	Forslag til aktiviteter
<p>Følelser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forelskelse og kærlighed, kærester, forlovelse - Kærtegn: Grænser og ansvar - Seksualliv før ægteskab - Kønsidentitet og kønsroller - LGTB og queer-bevægelser 	<p>Gøre rede for følelser og kærligheds betydning for familieliv</p> <p>Forholde sig til forskellige kønsroller</p>	Dansk Historie	<p>Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Sex er Guds idé)</p> <p>www.underviserportal.dk</p> <p>Temaer om sex, seksualitet og pornografi på www.danmarkshistorien.dk</p> <p>”En, tro, tre, nu”, ungdomsroman af Jesper Wung Sung (er fimeriseret)</p>
<p>Ægteskabet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kærlighed og ægteskab, fx med afsæt i vielsesritualet - Seksuallivets rolle - Troskab - Tidlige og sene ægteskaber - Problemer i – og hjælp til – ægteskabet - Skilsmisse - At leve alene 	<p>Gøre rede for betydningen af familien og andre sociale netværk</p> <p>Forholde sig til forskellige familieformer</p>	Dansk Samfundsfag Historie	<p>Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Ægteskabet – hvad er det lige med det papir? + Singleliv – sejt eller surt? + Kan man blive afhængig af sex?) Temaer om sex, seksualitet og pornografi på www.danmarkshistorien.dk</p>
<p>Familien</p> <ul style="list-style-type: none"> - Familieplanlægning - Svangerskab - Prævention (opfølgning) - Barnløshed og adoption - Familielivet: Rollefordeling 	<p>Gøre rede for den kristen-etiske ramme for familielivet i relation til kønsroller og familieplanlægning</p>	Dansk Kristendom Biologi	<p>Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk</p>
<p>Sundhed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kønssygdomme - Stofmisbrug 	<p>Vurdere, hvad der fremmer egen og andre unges seksuelle sundhed</p> <p>Forholde sig til stoffers skadelige påvirkning</p>	Biologi	<p>Materialer og film fra Sex & Samfund www.underviserportal.dk</p> <p>Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Sex og alkohol – en uheldig cocktail)</p>
<p>Etiske spørgsmål</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menneske-rettigheder - Samfundets lovgivning - Abort: Det uønskede barn. Fosterundersøgelser - Forsøg med æg og fostre - Genteknologi, reagensglasbefrugtning, fosterdiagnostik, menneskelivets ukrænkelighed - Barnløshed - Sex og rusmidler - Sex og penge (porno og prostitution) - Sex og mode - Sex og medier 	<p>Sammenligne forskellige former for livsstil, seksualmoral og familieliv</p> <p>Forholde sig til problemstillinger angående abort</p> <p>Tage stilling til forskellige interesser bag kampagner, reklamer og anden mediepåvirkning</p>	Geografi Samfundsfag Kristendom Historie Dansk	<p>Temaer om sex, seksualitet og pornografi på www.danmarkshistorien.dk</p> <p>Tal og undersøgelser om abort på www.sst.dk</p> <p>Materialer om abort på www.rfm.dk</p> <p>Undervisningsmateriale fra Sex er Guds idé: www.adamogeva.dk (Porno påvirker kun de andre)</p> <p>www.rettentilmig.dk</p> <p>Ressourcer på www.mediesundhed.dk</p>

2. Undervisningsvejledning

Indledning

Denne vejledning giver forskellige perspektiver på og idéer til den konkrete planlægning og gennemførelse af undervisningen.

Grundlæggende er det vigtigt, at læreren igennem skoleforløbet er bevidst om de beskrivelser i formålet, der peger på, at den enkelte elevs udvikling understøttes, og at der, især på mellemtrin og i udskoling, skal lægges vægt på kritisk stillingtagen og ansvarlige og hensynsfulde handlinger. Læreren skal desuden være meget opmærksom i forhold til hvert enkelt barns følelser. Det enkelte barn kan i sin opvækst have været udsat for omsorgssvigt og andre problemer. Grundlaget for undervisning om familien er, at familielivet er de voksnes ansvar.

De første afsnit handler om grundlaget for og overordnede betragtninger om undervisningen, dernæst er der emner om praktiske og metodiske problemstillinger.

Klasseundervisning og intimitet

Klasseundervisningen i seksualundervisning skal forsøges holdt i generelle vendinger. Her er der ikke grund til at blive personlig, hverken med eksempler fra lærerens liv eller fra elevernes liv. Eleverne må lære at beskytte sig selv i forhold til offentliggørelsen af private anliggender, men samtidig skal de have mulighed for at søge at være personlig på tomandshånd el. lign. Der skal være tillid mellem personerne, før der kan tales om seksualitet.

Det er vigtigt, at skolens lærere, som de vejledere de er, stiller sig til rådighed som ressourcepersoner, hvor enkelte elever har et personligt problem eller en vigtig etisk overvejelse i relation til nærværende emne eller affødt af undervisningen. Desuden skal skolen være opmærksom på at inddrage ressourcepersoner i undervisningen, fx sundhedsplejersken eller en forælder, som har en relevant uddannelse. Flere organisationer beskæftiger sig med fx holdninger til abort. I disse tilfælde er det vigtigt at tale undervisningsindholdet igennem, så skolens grundlag og holdning fastholdes i undervisningstilbudene. Hvis en elev søger en fortrolig samtale med en lærer, kan det resultere i en binding mellem personerne,

som kan være vanskelig at forholde sig til efterfølgende. Det er naturligt at henvise eleverne til at tale med en fagperson af samme køn. Er sundhedsplejersken en kvinde, kan det være vanskeligt at anvende dette oplagte tilbud for drenge. En læge er også en mulighed.

Samarbejde med hjemmet

Opdragelse er et forældreansvar, men i skoletiden uddelegeres ansvaret til skolen og skolens lærere. Det gælder også seksualundervisning og familiekundskab. Skolen må være parat til en dialog med forældrene. Samarbejdet kunne fra skolens side udmøntes i, at skolen ved en skrivelse orienterer hjemmet, når emnet skal behandles. Der kan orienteres om undervisningens indhold med en opfordring til at tale med børnene om deres synspunkter. Forældre bør give udtryk for deres holdninger, det er en del af opdrageransvaret. Et punkt på dagsordenen til et af forældremøderne i 4.-9. klasse kunne også være en måde at lægge op til et samarbejde.

Da det for et barn kan være et problem at tale med sine forældre om et intimt emne i en løsrivelsesfase, som puberteten og teenageårene repræsenterer, kan der være behov for, at en anden voksen stiller sig til rådighed. Det kunne fx være en lærer.

Kristen seksualetik

Hvad siger Bibelen om seksualetik? Der er skrevet flere bøger, som har dette tema. Opgaven er vanskelig, da de forskellige bibelske beretninger tager afsæt i en anden kontekst, end den vi kender. Der er dog fortsat god grund til at analysere grundprincipperne og forsøge at fastlægge rammen for en kristen seksualetik. I denne læseplan er grundprincipperne forsøgt beskrevet i afsnittet om fagsyn. At beskrive og fastholde en kristen seksualetik i dagens Danmark er imidlertid ikke uproblematisk, derfor vil emnet også give anledning til diskussion i undervisningen, og det er afgørende, at læreren er i stand til at rumme de forskellige synspunkter, som måtte være repræsenteret i klassen. I den forbindelse er det også vigtigt, at læreren kan hjælpe med at bringe minoritetsholdninger i klassen frem, uanset om disse måtte være i overensstemmelse med, eller i opposition til, skolens holdning.

Gruppearbejde

Fordelen ved at anvende gruppearbejde i undervisningen er:

- at den enkelte elev får mulighed for at afprøve egne holdninger og tanker, samt lytte og evt. lade sig udfordre af andres tanker og holdninger
- den forsigtige elev vil i en mindre gruppe have mere mod til at ytre sig om det følsomme emne

Hvis man efter gruppearbejdet fælles i klassen hører de enkelte grupperes tanker, og læreren samtidig blander sig i snakken med sine tanker og holdninger, vil det kunne give anledning til yderligere at nuancere samtalen og dermed også den enkelte elevs tanker om emnet. Det er vigtigt, at læreren samler op på gruppesamtaler.

Oplægget til gruppediskussion kunne være:

- Små cases (happenings/historier), som læreren har samlet eller selv produceret, der sætter problemstillinger på spidsen
- En snak ud fra helt konkrete spørgsmål

Kønsopdelt undervisning

Fordelen ved, at man i en lille del af forløbet kører kønsopdelt undervisning, er:

- at der bliver mulighed for at tale mere frit om emner, som man ellers ikke ville berøre/samtale om
- at det er sundt for unge, at der er en voksen af samme køn, de kan få et modspil fra, og som selv kender problematikkerne
- at dialogen på visse områder bliver mere målrettet

Idéliste:

- Oplæg efterfulgt af kønsopdelt spørgsmålskasse med to lærere. En mandlig lærer besvarer/samtaler om spørgsmål med drengene, og en kvindelig lærer besvarer/samtaler om spørgsmål med pigerne
- Kønsopdelt gruppearbejde:
 - Forberede spørgsmål (individuel og i grupper) til ovennævnte (kønsopdelt undervisning)
 - Skriv ti ting ved din drømmefyr/drømmekvinde – de listes op på tavlen – efterfølgende debat

Det er vigtigt med en fast struktur på kønsopdelt gruppearbejde, og at eleverne er modne til at arbejde med de stillede opgaver, da det ellers let kan køre af sporet.

Gæstelærere

Som i andre fag kan det være berigende at få besøg af en person, som har forholdt sig til emnet, eller som kan formidle problemstillinger i elevernes øjenhøjde. I forhold til seksualundervisning skal der være særlig opmærksomhed på følgende:

- Overvej grundigt formålet med at inddrage gæstelærer. Hvilke elementer kan gæstelæreren bidrage med?
- Klargør egne forventninger til undervisningen over for gæstelæreren. Der må være en grundlæggende tillid til, at gæstelæreren kan opfylde forventningerne
- Afstem disse forventninger med gæstelærerens forventninger. Giv gæstelæreren en grundig information om skolens holdning og forventning om respekt over for denne
- Overvær altid selv gæstelærerens undervisning

Ang. tidsrammen skal der være plads til, at emnet kan afsluttes med opfølgende og afklarende spørgsmål. Orienter i øvrigt skoleledelsen om gæstelærerens besøg.

Idéliste:

- En person eller foreninger, der arbejder med fokus på abortproblematik
- En kristen, som tager afsæt i en kristen seksualetik
- En fagperson: læge eller sundhedsplejerske

Ansvarsfordeling

Den, der har fået tildelt det praktiske ansvar for undervisningen (eksempelvis klasselæreren) i det time-løse emne, sørger for placeringen og koordineringen af de enkelte emner i løbet af året. Nogle emner er fx naturlige at placere i biologi, mens andre er naturlige at placere i andre fag.

Når en klasse rykker op i et nyt trin, afholdes der et trinmøde med deltagelse af nuværende og kommende trins lærere. På dette møde beskrives undervisningens indhold, ”så langt er vi nået indtil nu” og anvendte materialer.

Emneundervisning

Som klasselærer kan det være formålstjenligt at samle flere emner i et undervisningsforløb om ”Pubertet” eller ”Ungdom”, hvor emner som selvværd, kammeratskab, seksualetik, mobiletik, chat, mobning, alkohol og rusmidler, snifning, festkultur, anoreksi og andet kan indgå. Når undervisningsforløbet hedder noget andet end seksualundervisning, kan forventninger afstemmes og usikkerhed undgås.

Billedmaterialer

Der skal tages hensyn til forskellig modenhed, forskellige holdninger og forskellige erfaringer. Et vigtigt anliggende her er anvendelsen af billed- og filmmedierne.

Grundlæggende bør man udvise varsomhed med, og nøje overveje brugen af, fotografisk gengivelse af nøgenhed eller intime situationer. Det kan være en god idé i stedet at anvende enkle sort-hvide stregtegninger af kønsorganer, intimitet og samlejescener, da dette kan være en nænsom måde at snakke om det konkrete liv på et ukonkret plan, som ikke støder eleven.

Derudover er det vigtigt at debattere seksualetikken i diverse film og medier.

Endelig er det vigtigt, at eleverne forholder sig til personlig brug af internet, chat og billeder på nettet. Det kan give anledning til mange spørgsmål og overvejelser, som kan være et brugbart afsæt for undervisningen: Hvilke billeder kan/vil jeg lægge ud af mig selv på internettet? Vil jeg udsende seksuelle signaler? Og hvilken respons kan jeg forvente at få?

Bilag

Bilag 1: Sammenligning af formål

Centrale og umiddelbart sammenlignelige formuleringer i de to formålsbeskrivelser er markeret med henholdsvis **rød**, **blå** og **grøn** skrift.

Formål for emnet i FKF's læseplan

Formålet med undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er, at eleverne **tilegner sig indsigt i faktuelle og værdimæssige forhold vedrørende sundhed, seksualitet og familieliv og kan reflektere** over dem i **forhold til menneskerettighederne og til det kristne livs- og menneskesyn** og den etik, der knytter sig dertil.

Stk. 2. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får kendskab til egen krop og seksualitet. Undervisningen skal medvirke til udvikling af selvværd, livsglæde og respekt samt **støtte den enkelte i udviklingen af egen identitet i samspil med andre.**

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig **kan tage kritisk stilling og handle ansvarsfuldt og hensynsfuldt**, hvad angår sundhed, seksualitet og familieliv.

Stk. 4. Undervisningen foregår i et samarbejde med forældrene.

Formål for emnet i Fælles Mål

Eleverne skal i emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab udvikle kompetencer til at fremme sundhed og trivsel. Eleverne skal **opnå forståelse for den betydning, som livsstil og levevilkår har for sundhed og trivsel, samt af samspillet mellem sundhed, seksualitet og familieliv.**

Stk. 2. Eleverne skal beskæftige sig med egne og andres erfaringer og undren i emnet for at medvirke til udvikling af engagement, selvtillid og livsglæde samt støtte den enkelte i **udvikling af egen identitet i samspil med andre.** Emnet skal endvidere medvirke til, at eleverne opnår **erkendelse af egne grænser og rettigheder samt forståelse for andres.**

Stk. 3. I sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab skal eleverne udvikle forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan **tage kritisk stilling og handle** for at fremme egen og andres sundhed.

Bilag 2: Liste over supplerende materialer til undervisningen

Nedenstående er en oversigt over de materialer, der er udgivet på kristne forlag, og som kan supplere de gængse materialer fra de store forlag, Sex og Samfund og andre aktører inden for området.

Bøger til undervisning

- Hvor kommer jeg fra?, Doney, LogosMedia, 2019
- Klik her, Thomas, Duw og Lundh, Lohse, 2019
- Sex er Guds idé, Lohse/AdamogEva.dk, 2013 – velegnet til udskoling

Hjemmesider

- www.adamogeva.dk
- www.jegerkøn.dk

Materialer

- Fostermodelkasse fra ”Retten til liv”: www.rettentilliv.dk
- The Miracle of Life, dvd/video af Lennart Larsson om fosterudvikling, 1996

Bøger til lærerens forberedelse eller til at hente ideer fra

- En langt bedre vej, Munk, Credo 2019
- Skabt som mand, Burhenne, LogosMedia, 2017
- Skabt som kvinde, Buth, LogosMedia, 2016
- Undersøgelse af kristne unges brug af porno og onani samt deres seksuelle erfaringer, Adamogeva, 2016
- Bare sig nej, Shaw, Credo, 2017
- Bedre sex og mere af det, Rosenau, Lohse 2015
- Hvordan tale med børn og unge om sex?, Pedersen, Kristent Pædagogisk Institut, 2015 (genudgivet 2018)
- Når lysten melder sig, Joshua Harris, LogosMedia 2007
- Sex Gud, Rob Bell, ProRex Forlag 2007
- Slaget om 6, Bill Perkins og Randy Southern, Credo 2005
- Radikal kærlighed, Nigel Pollock, Lohse 2005

Emner, som tangerer kristen seksualetik

- Ung sorg, Eleonora Andersen, Credo 2006
- Abortetik, Arne Bach og Kurt Christensen, Lohses Forlag 2000

Udenlandske materialer

- Vent på meg, Rebecca St. James, Agape Forlag 2002 (norsk)
- Wait for me, Rebecca St. James, Thomas Nelson Publishers 2002
- CD: Wait for me – Best of Rebecca St. James

Til danskundervisningen

- Familien i kikkerten – en antologi, Kristent Pædagogisk Forlag 1997

Bilag 3: Uddrag af "Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v."

LBK nr. 1111 af 30/08/2018 Gældende

§ 1 a. **Skolen fastsætter slutmål** for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, **og for folkeskolens obligatoriske emner.**²

Stk. 2. Skolen udarbejder undervisningsplaner for de fagområder og emner, der er nævnt i stk. 1. Undervisningsplanerne skal angive udviklingen hen mod slutmålene, beskrive, på hvilke klasse- eller alderstrin der arbejdes med de forskellige fagområder og emner, samt beskrive, hvorledes det samlede undervisningstilbud giver mulighed for alsidig personlig udvikling.

Stk. 3. Skolen fastsætter mål for undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål).

Stk. 4. I det omfang skolen ikke har fastsat slutmål, jf. stk. 1, og delmål, jf. stk. 3, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder de slutmål henholdsvis trinmål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen.

Stk. 5. For en nyoprettet skole skal de i stk. 1-4 nævnte krav være opfyldt senest den 1. januar i det første skoleår.

§ 1 b. Skolen skal regelmæssigt underrette eleverne og forældrene, jf. § 38, om sit syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Stk. 2. Som led i undervisningen skal skolen løbende foretage evaluering af elevernes udbytte. Evalueringen danner grundlag for, at undervisningen tilrettelægges, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger med det formål, at eleven så vidt muligt tilegner sig de kundskaber og færdigheder, der følger af de fastsatte slutmål.

Stk. 3. Skolen skal regelmæssigt foretage en evaluering af skolens samlede undervisning og udarbejde en plan for opfølgning på evalueringen.

§ 1 c. **Skolen skal offentliggøre sine slutmål, delmål og undervisningsplaner, jf. § 1 a, og resultatet af evaluering og opfølgingsplan, jf. § 1 b, stk. 3, på skolens hjemmeside på internettet.**³

Teksten er hentet fra:

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=202896#idf5fbfcd9-607c-4fd8-89ba-8d799f-9336df>

² Min fremhævelse/TKM

³ Min fremhævelse/TKM

